

Referat fra 10. fælles vandløbsmøde for formænd og næstformænd af Vandløbslaug i Tønder kommune 5. februar 2024 hos Familielandbruget, Rådhusstræde2, 6240 Løgumkloster.

Deltagere:

Udvalget for Teknik og Miljø Tønder Kommune:

Leif Hansen og Karl Henning Clausen.

Ledere samt vandløbs- og projektmedarbejdere Tønder Kommune:

Tina Bagge Bonnichsen, Jan Daniel Fandrey, Kristina Larsen og Kirsten Kerrigan

Formænd og næstformænd for vandløbslaug i Tønder Kommune:

Jan Toft Nørgaard, Rejsby Å/ V Åbølling bæk

Jens Peter Bjerrum, Brøns Å

Klaus Rahbæk Andersen og Åge Schmidt, Lobæk m. fl.

Marcel van Hengel og Torben Johansen, Brede Å Nord

Thorben Hansen, Brede Å Syd

Niels Thomsen, Brede Å øst

Dirk Matzen, Smedebæk/Kisbæk

Peder Johanning, Arnå

Jens Jørgen Holst, Abild og Omegn

Niels Iversen og Kurt Andresen, Sønderå/Gammelå

Johan Boysen, Digelaget

Sønderjyske Vandløb: Antoni Stenger, Rikke Kyhn, Anne Katrine Thomsen og Louise H. Riemann

Ikke tilstede: Hvirf Å Vest

Referat: Anne Katrine Thomsen, SVL

1. Præsentationsrunde, ved Antoni Stenger, Sønderjyske Vandløb

Præsentation af de fremmødte

2. Hvad er Sønderjyske vandløb Ved Louise Riemann, Sønderjyske Vandløb

Gennemgang ved Louise, se slides

Ønske om ny vandløbslov er på stand by

Det lykkedes ikke at få en ekstra grødeskæring ind i Tønder Kommunes fællesregulativ.

3. Erfaringer fra grødeskæring og opgravninger og sandfang 2023. Oplæg v Kirsten Kerrigan, Tønder Kommune

Grødeskæring 2023

Terminer blev overholdt, men der blev flyttet en del rundt – pga. tørke, maskinnedbrud m.v, for meget vand – for lidt vand.

Tilfredsstillende arbejde fra nye entreprenører.

Arbejdsbæltet er en udfordring – muligheden for uhindret adgang til arbejdet.

En entreprenør fik meget grus op- der er givet advarsel – gruset er genudlagt - Vigtigt med dygtige maskinførere.

Hvis en lodsejer har nogle ønsker ifht oplægning af grøde kan han tale med maskinføreren, så vil maskinføreren sige, om det kan lade sig gøre.

Etablering af snoet strømrørende praktiseres, hvis der er overbredde i forhold til regulativet.

Krav om billeddokumentation af arbejdet, men det er svært af få det rigtige perspektiv i billederne.

Lige nu beskæres træer og buske- det er svært pga meget vand

Lige i dag er der kommet en erosions sag - skyldes nok det meget regnvand.

Der er færre indmeldinger om behov for sandopgravning, muligvis pga de store vandmængder – sandet er skyllet igennem.

I 2024 vil forvaltningen have ekstra fokus på strækninger der afventer/springes over – hvad er årsagen til det.

Samt arbejde med billeddokumentation lære entreprenøren at vise en måleskok ov.

Kørsel på højre side i 2024.

Frist skubbes til 10. oktober så entreprenøren har et større vindue til arbejdets udførelse.

Opfordring til lodsejere: Sørg for at der er passagemulighed til arbejdsbæltet. LED håndtag. Beskæring af træer og buske.

Udfordring med stort grej ved smalle vandløb.

Spørgsmål fra salen:

Kommentar vedr. en henvendelse fra en anden lodsejer en det stykke henvendelsen gik på - det kan være en henvendelse fra vandløbslaug.

Samt spørgsmål til klimarådets arbejde- der er lidt tvivl om hvad d der henvises til – DK2020 plan, Vidå udvalg, Brede Å udvalg eller andet?

Brede Å syd- positivt at grødeskæring var udskudt

Spørgsmål til om der fortsat skal skæres 2 gange om året.

4. Status for regulativrevision, Kirsten Kerrigan Tønder Kommune

Regulativrevision blev stoppet ved en klagenævnsafgørelse - en klage over 2 grødeskæringer/år. Hjemvist, afgørelsen var for generel, det skal være mere detaljeret på hvert enkelt vandløbsstræk. Habitat, målopfyldelse mv. fylder mere og mere. Brev til ministeren vha. Bo Jessen – svaret var at habitatdirektivet og EU reglerne skal overholdes. Der har været en afventning af regulativer fra andre kommuner, der ikke blev påklaget. Der er ansat flere folk til regulativrevision, de er startet i august.

Der er behov for at se på regulativer for de enkelte vandløb, og det bliver kun muligt med 2 grødeskæringer i de vandløb, hvor det er i dag. Og det kræver gode argumenter. Der startes med målsatte vandløb- grundlaget er gældende regulativ og fællesregulativet (trådte i kraft april 2020?). Fokus vil være på vedligeholdelsen, og det første vandløb bliver Fiskbæk – laugget er inviteret til arbejds møde. Samt konsulenter i Sønderjyske vandløb og de grønne organisationer.

Individuel stilling til enkelt strækninger – i Kolding er de nogle steder nede på 100 m. Grødeskæring skal kunne udføres i praksis - der er kun få steder i Tønder der er egnet til le.

Louise stiller spørgsmål til plantning af træer. Kirsten oplyste, at det er en udfordring ifht. brug af mejekurv - samt vedligeholdelsen indtil træerne giver skygge. Men det har det med i overvejelserne. Lodsejere må gerne melde ind mht. gode steder at plante.

Spørgsmål til reguleringssager hvor der arbejdes med bredde. Det kan ikke tages med i regulativrevision.

Aabenraa Kommune - reguleringssag - kommunen tager den administrative del - og lodsejerne tager så den fysiske /udførende del. F.eks ved forlængelse af vandløb eller plantning af træer. Det er et nyt koncept i Aabenraa.

Tønder kender ikke modellen, men de har en reguleringssag på vej langs Røgelstrøm ved skærbæk. Tønder vil nok høre Aabenraa om deres erfaringer

Elletræer vokser ikke så godt vest på, men der er en udfordring med pil, der formerer sig så let. Der ønskes bedre rydning af pil.

Tønder kommune ser, at der er mange steder, hvor plantning af træer ikke er en mulighed. Beskæring af træer er på baggrund af indmeldinger fra entreprenørerne. Man tager kun fat, hvor der er problemer.

Ellers giver træer og buske variation og liv.

Opfordring fra en lodsejer til at ringe til kommunen ved problemer, så løser det sig ofte.

Tina: eksempel sidste uge ”næsten hul på et Dige indmeldt fra kogsinspektør- og det blive der taget hånd om med det samme.

Enkelte sorter af pil vil kunne blive til træer og kunne bruges vest på i stedet for elletræer.

Kirsten oplyser, at det er tilladt med let vedligeholdelse af træer, men træer langs vandløbet kan være indskrevet i regulativet, eller de kan være en del af vandløbets § 3 beskyttelse, og man skal derfor lige sikre sig inden man fælder eller fjerner træer, ved at forespørge kommune først.

Omklassificering- kan være en fordel for mindre grøfter, giver mere frihed ifht. vedligeholdelse- det bliver dog ikke tilladt at grave bredere dybere o.l. uden forudgående tilladelse.

Spørgsmål til et vandløb der er blevet nedklassificeret, det kan være en vandløb, der altid har været privat. kommunen har oplevet at nogle entreprenører har vedligeholdt alligevel.

5. Status for vandløbsprojekter Kristina, Tønder Kommune

VP3- offentliggjort juni 2023- skal gennemføres fra 2021- 27.

6 projekter fra VP2 er overført - i alt er der 27 indsatser.

Se slides med indsatser.

Okkeranlæg helst i tilløb til de målsatte vandløb.

Sølvbæk udlægning af groft materiale evt. sammen med vådområde projekt

Spørgsmål - hvordan prioriteres rækkefølgen.

Det er bla. hvor der er andet i støbeskeen f.eks. synergi med lavbundsprojekter

Spørgsmål til om gydegrus ligger under bundkoter- Det ligger til regulativmæssig bundkote, hvis bunden ligger lavere end regulativ, kan der ligges grus op til regulativmæssig bund ellers skal der graves af først En udfordring er, hvis der aflejrer sig sand ovenpå gruset.

Er projekt ved Kisbæk droppet? Nej

Spørgsmål til sandfang er det opgradering af eksisterende eller nye - det vil være nye sandfang.

Forslag til sandfang mellem hovedvej 11 og Branderupvej.

Alle projekter vil være i dialog med lodsejere – f.eks. okkeranlæg kan fylde op til 1 ha.

Eksempel Rejsby å - et sandfang på 100 meter.

En strækning af Brede å, der ikke blev genslynget i 90-erne er på som et projekt til genslyngning.

Spørgsmål til om man kan styre brinkerne ved genslyngning. Det ønsker man ikke altid, men nogle steder vil man nok styre det med stensætninger.

Et forslag ved Rejsby bæk - samme lodsejer begge sider, der må gerne plantes på syd siden.

Også nogle øvrige projekter i kommunen. Se slides

Grete, Mathias og Kristina er medarbejdere i projektgruppen.

Der er opmærksomhed på at der ved nye sandfang også skal være økonomiske midler til vedligehold/tømning.

Vådområdeprojekter – der er 5, som kommunen arbejder med.

Jordfordeling tager mange år.

Hvor meget er omdriftsarealer? Det ved Kristina ikke lige.

Oplysning: der er 9.000 ha lavbundsarealer i Tønder Kommune i alt skal der tages 100.000 ha ud i DK - en del i Tønder.

Der laves en deklaration på, at arealerne er udtaget - de kan ikke indgå som omdriftsarealer igen.

Hvordan sikres det at projektgrænsen holdes, et eksempel er flytning af randkanal ved en mose.

Et andet eksempel med spunsvægge.

Ved kvælstofs fjernelse vil man gerne have vand fra dræn og grøfter gennem området – overrisling - for at få det rensat for kvælstof (nitrat).

Alle projekterne er et led i vandområdeplanerne- og der skal være kvælstofsfjernelse.

3 projekter i forundersøgelser for klimaarealer.

Naturstyrelsen har store projekter Sejersbøl kog, Arrild m.fl.

Klimaprojekter- området skal være vandmættet, men må ikke få vandspejl.

6. Status på Brede Å og Vidå, Jan Daniel Fandrey Tønder Kommune

Brede Å opstart i 2012. Reelle muligheder begrænsede i den rapport.

Nyt udvalg i 2022 – de grønne organisationer samt landbruget.

Sidste år det hele gået lidt i stå, men nu er målet at slutrapport afsluttes i 2024.

Der skal regnes på nogle initiativer.

Vidå udvalget – større opland -Tønder og Aabenraa Kommune - samt dialog med Tyskland.

Dialog møde som ved Brede Å.

NU har Tønder planlagt at hyre en rådgiver til at arbejde med en plan- der er taget kontakter til nogle rådgiver vedr. pris.

Mål afslutning med rapport i 2024.

Alle opfordres til at gå med i udvalgene med samme entusiasme igen.

Spørgsmål til Brede Å, der genbruges meget af det materiale fra tidligere (dobbelt profil, vand parkering osv.)

Der er ikke udført store undersøgelser vedr. Vidå.

Der bliver en høring af interessenter/samarbejdspartnere inden rapporterne forelægges TMU.

7. Bordet rundt – de enkelte vandløbslaugs oplevelser 2023. Indspark fra hvert vandløbslaug

Brede Å nord: Lige møde i laug- generelt god tilfredshed med grødeskæring. Sandopgravning er også udført. Ønsker mere vandafledning fra Røgelstrøm – kan vandføringsevne undersøges?

Lauget har talt om sandfang, men det er jo på vej.

Kirsten: Røgelstrøm overholder regulativ, dialog om Døstrup bæk kan være en del af årsagen- der er tilbageløb ved den. Derfor hober det sig op i arealerne. Kristen opfordrer til et dialog møde hvorefter der kan regnes på nogle modeller.

Rejsby å. Godt samarbejde med kommunen.

Brøns å Godt tilfreds. Træer- et problem med træer der vælter ud i åen ved Brøns skov.
God succes med udlægning af gydegrus.

NN laug- samarbejdet fungerer godt.

Landeby bæk mfl: Ingen aktivitet de sidste par år. Der er kommet forhøjet vandstand efter et resaureringsprojekt. Tilfreds med samarbejdet med kommunen.

Arnå: Grødeskæring fin. Snak om genslyngning som jo kommer op igen nu. Strækning på 500 m.

Digelaug. Pumpning koster 200 kr. pr ha. Ellers ingen bemærkninger.

Sønderå/Gammel å. Der er tidligere blevet gravet landspidser op i Grønå og dette har gjort en forskel. Der skal være et rul vedr. opgravning, men det har ikke været muligt at grave i efteråret 2023 pga. for meget vand.

Lille flaskehals ved Lydersholmvej. Ved ikke lige hvad årsag er. Ellers ikke noget.

Klsbæk m fl- der er behov for 2 grønne skæringer for at arealerne kan dyrkes. Det får de også nogle steder.

Abild og omegn. Ingen problemer, god oprensning af sandfang.

Brede å syd. God oprensning og glad for den nye entreprenør. Godt at kommunen vil forsøge at fastholde 2 grønne skæringer, hvor det er i dag.

Udfordring med oversvømmelser fra havet.

Udfordring ved Iøgumgårde med en evt. vejbro - oplysning fra Jan, der ikke kunne komme.

Antoni: opfodring til f.eks. fælles seance med el fiskeri.

Kristina oplyser, at der er god tilstand mange steder for planer og smådyr, men det kniber lidt med fisk. Kommunen støtter udsætning men håber på sigt at åerne bliver selvforsynende med fisk.

Der opfordres til at finde årsagen til at fisken ikke har det bedre.

8. Næste Møde (februar 2025)

Mødet blev aftalt til **3. februar 2025**

9. Evt.

Ikke noget særligt